

llibertat

portaven del centre republica federal

MATARÓ, 11 d'octubre de 1930 ♦ REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 6 ♦ PREU 20 CÈNTIMS

la fallida del moment

La Dictadura no podia ésser eterna. Un dia o altre havia de canviar la seva fesomia i de suavitzar els seus procediments, i quan aquest moment vingués s'havia també de produir una reacció per part del poble, que havia d'afirmar que els estats de consciència nacionals no poden morir ofegats per cap poder detentador.

Afluixada aquesta força opressora, instantàniament s'iniciaren cabdillatges, es definiren posicions, es precisaren doctrinarismes, s'organitzaren partits polítics i la joventut sobretot, va demostrar una noble fretura de situar la seva imminent actuació.

Aquest desvetllament hauria estat un bell gest col·lectiu, si hagués anat acompanyat d'una mica més de fermesa de convicció, d'intransigència combativa i d'anhel d'heroica resolució. La nostra personalitat, ha quedat afirmada, però no per una exigència de respecte, ni de dignitat, ni d'imposició, sinó per una merced voluntària, que ha aconsellat la raó circumstancial dels mateixos governants.

No hem demostrat ni ànima, ni passió, ni l'orgull de la responsabilitat individual. En nosaltres no ha estat possible. «set anys de paciència i un dia d'explicacions» per a obtenir, quan menys, una Constitució. Ens cal encara arrossegar més temps el pes feixuc de la nostra trista història, i l'història dels pobles no l'escriuen els dies per sí mateixos, sinó els homes amb la seva idealitat, amb la seva fermesa i amb les seves conviccions.

La nostra reacció, doncs, ha estat una minsa reacció, més que contra cap absolutisme governamental, contra la nostra pròpia indiferència hereditària, contra la nostra exhibició de vençuts, contra la nostra resignació a un fat acceptat inconscientment, que potser ha arrelat ja massa en el fons del nostre caràcter.

El nostre temperament racial, més que sentir-se abrandat pels anhelos de l'inquietud i l'optimisme, més que sentir-se dalerós de llençar-se esperitat a l'encontre del destí, ha preferit mantenir-se, durant set anys, impassible, excèptic, lliurat a l'inevitable successió dels esdeveniments, esperant el seu destí assegut al llindar de la seva indiferència.

Nosaltres hauríem preferit que el nostre esperit de raça hagués estat poltre desbocat que se'ns hagués endut pels camps oberts de la pròpia valentia, i no pedra d'eternitat on s'hi adorm el fatalisme.

Tammeix, però, la fallida del primer moment, pren ara un deixondament, que més que una esperança comença ja a ésser una dignificació. Si l'indignació ens feia veure en el poltre, el tremir de la sang i l'alè esbufegant de l'impaciència, la realitat ens ha demostrat també, que en la pedra hi ha foc i persistència dura, i que ni els llamps són prou per a pulveritzar-la. Aquesta realitat ens ensenya, que pedra o poltre, brasa o flama, escumosa o immobilitat, cada raça té el seu esperit, que res pot arrabassar-li...

Fidels amb nosaltres mateixos, confiats en el demà, hem vist morir a una dictadura i com de les seves cendres en neixia seguidament una altra. La primera trobà els seus homes, i la segona, filla dels mateixos procediments, també ha trobat els seus. El poble, només el poble, és el qui no troba mai aquesta mena de col·laboradors, que sempre s'han honorat i s'honoren, mantenint els poders dominadors, sigui el nom de qualsevolga raó o de qualsevol excusa.

Per això, quan el poble no troba un home que encarni tot l'esclat d'opinió que espera adormit en la consciència d'una col·lectivitat nacional, el poble no sent cap d'aquelles impulsacions salvadores que representen la vida històrica d'aquell moment que es va gesticant per sí mateix.

No vol pas dir això que hàgim de restar conformats esperant l'adveniment d'uns homes providencials, ni que hàgim d'abonar-nos a la llei d'ésser del nostre esperit racial. Prenem l'esperit de raça com a punt de partença, com a principi de dignitat, però esforcem-nos per a fer-nos amos i senyors d'aquells moments propicis, que poden fer-nos hereus de la més alta valor representativa.

FRANCESC ROSSETTI.

consideracions

Ja des dels temps perduts en la llunyania de les èpoques, gravades en les pàgines de l'història, veiem que les revolucions no són pas obra de l'home solament. L'home, com nequitos brúxula, rep les influències inquietes i derivatives del temps, marcador sotmès eternament a les lleis relatives de l'evolució, sentint sempre l'influència interna que ens lliga a l'argolla d'un mateix segle, de relativa llibertat i voluntat. Voluntat que la vida ens dona com si amb ella Natura volgués fer-nos comprendre que inclús la facultat de pensar li pertany a ella, i que no som més que simples esclaus de llur caprici, tal i com la terra ho és d'aquest sistema solar, esclau també d'ignorants enigmies per on la nostra mentalitat es perd.

L'home, no fa les revolucions. L'home no és res i ho és tot. No és res, perquè sotmès a la relativitat universal, nascut dintre de la força còsmica del planeta obeeix, com les plantes, com les bèsties i com els minerals soterrats en les entranyes de la terra, al desí univ-

sal, regit per això impalpable que es manifesta en ses obres i que nosaltres anomenem Naturalesa, concedint-li tot el poder ignorat que no arribem a capir.

L'home és res i ho és tot. Ho és tot, perquè no tindria la Naturalesa cap classe de valor per l'home, si aquest estés privat de la facultat mental que fa que en el concepte de l'home ella s'avalori.

Cert és que no restaria el criteri de l'home, valor i efectivitat a tot el per ella creat. Sens dubte també que ella podria existir sapiguent-ho l'home i no sabent-ho, vivint aquest, o no vivint, però llavors, què ens importaria a nosaltres que existís Natura o no existís?

Pobres deduccions són aquestes, més si hom no sap, no és pas per poca intel·ligència, sinó per manca d'atenció vers l'anàlisi de tot ço existent.

I això no obstant, podria amb ses deduccions, portar-nos a una classificació científica que així com trobaríem justificat el concepte pèssim de qualsevolga persona, amb la sensibilitat exagerada del seu sistema nerviós, així també ens explicariem clarament el resultat moral que tot fenòmen psicològic pot provocar en el cervell de l'home, perquè està provat ja, en el camp científic de la matèria,

l'ajustada relació que té lo físic amb lo moral, no essent possible de cap de les maneres, que l'home apercebeixi una emoció qualsevolga, si el seu estat sensitiu no està amb la suficient susceptibilitat receptora de l'influència fluidica, a més de la gran variabilitat sensorial de l'estat natural de cada un de nosaltres.

Així mateix, seguint aquest ordre d'estudi, veurem que el poble, com l'home, es mou i és sensible als fets de la vida, segons el seu estat de refinament sensitiu.

Es per això que no és possible deduir d'aquestes reflexions, la classificació natural de tots els fets que han vingut desenrotllant-se des de que el món és món i l'home és home, per donar-se perfecte compte, si no de la relativitat humana, de la seva pròpia existència.

L'home, que és incapaç de comprendre's a sí mateix en tots llurs aspectes psicològics, ha tingut sempre necessitat de creure amb quelcom que, idealitzat per ell mateix, el portés a un camp d'esperança il·limitat, on poguer-hi fruir, amb la contemplació d'aquell estel lluminós mantingut en l'espai per la seva pròpia imaginació; i així fou quan sentí, un temps, l'imperiosa necessitat de creure en un Déu, així com es creu en un símbol, en una bandera, en una idea, on ell pugui lluitar eixamplant els seus horitzons, posseït per la convicció que creu justificar-lo de la raó i justícia del seu pensar. Així fou com creà dinasties i castes sobrenaturals, i com s'ofert de seguida o l'obediència d'aquells que li semblaren els seus defensors i guiadors. I així, com aparagueren les monarquies i així, com nasqueren una infinitat de sectes privilegiades, explotadores de l'ignorant superstició i així, com aquestes sectes vingueren oprimint el poble, divinitzades per les creences temoregues del mateix poble. L'home, comença a obeir a aquesta feblesa seva, passant de l'impuls instintiu, a l'estat de consciència. Així veiem avençar la civilització a través dels segles, no obstant, el curs relatiu d'aquesta llei universal imposada a l'home per la necessitat d'adaptar-se als mitjans satisfactoris de llurs instins o pensaments.

Aleshores el poder individual convertit en sobirania per voluntat del mateix poble, degenerà en poder de família, i aquella direcció, aquella tutela sobrenatural que l'home necessitava, es convertí en obligació; passà de lo voluntari a lo forçat, i les supersticions que en tot temps han cegat l'home, feren que aquest les suportés fins a l'ignominia i la depravació.

Si un dret existeix, és invariablement, perquè compta amb l'aprovació de la majoria, així mateix un dret no té raó d'existir, si no compta amb aquesta aprovació.

Hi han moltes institucions que varen ésser creades per l'impuls natural del poble, limitant-se, així, l'home, a sí mateix, la llibertat individual, no obstant, si la naturalesa del sentiment que

ens anima és d'un impuls general madurat i concret pel temps, aquestes institucions, no poden seguir endavant, perquè haurà arribat per elles o l'hora d'una modificació absoluta o l'hora de la seva caiguda al profund abim de l'evolució.

JOAN BERGA

esclat de rebeldia

Xiulen vents de llibertat per tots els indrets de nostra terra. Profund i esperançador vibra el pressagi d'una tempesta renovadora, que gesta en el seu si un imponent esclat de rebeldia.

El poble sedent de justícia i de comprensió, cansat de patir absolutismes i esclavituds, espera aquest desencadenament tempestuós que ha de portar-lo a una nova plenitud de vida!

El poble n'està ja fastiguejat d'arrossegar-se pel damunt de la pròpia inèrcia; el poble està ja cansat de la seva anul·lació esperitual, que en tornar en feblesa la fortitud de l'ànim, el priva d'aquell noble orgull mantenidor dels seus drets i de les seves prerrogatives.

Un país on tothom visqui quiet, mansoi i callat, acceptant totes les malvestats a que el condemni un règim que es manté només per la sola raó de trobar-se estatut, mai podrà ésser un país feliç, per molt que la pau i la tranquil·litat hi regni com a Varsòvia.

Un poble així, per força ha d'ésser titllat de mansoi, d'ignorant i de covard. De mansoi, perquè suporia els més escandalosos privilegis; d'ignorant, perquè a la seva esquena deixa que s'enriqueixin i es confabulin els més abominables desprestigis; de covard, perquè consent que els elements autoritaris hi estableixin l'anarquia moral del predomini establert i corromput.

Tot ciutadà que tingui un concepte propi de la ciutadania, no hi pot viure en un país on es manté perpètuament vinculada la sobirania del poble. Nosaltres no en volem ésser d'aquest poble. Tenim una més alta concepció del què són i el què representen les valors de la vida ciutadana.

Odiem la lluita quan l'origen l'orgull i les divergències diplomàtiques dels Estats, però estimem la lluita quan neix de la fatalitat precursora del triomf d'unes preuades llibertats, o quan aquesta és promoguda per un formidable estat d'indignació.

Es per això que els veritables legionaris de l'ideal, que els fills del poble, que els soldats de la República, tots esperem aquest esclat de rebeldia, que a més de significar el deixondament de la nostra dignitat, del nostre honor de raça, significa el triomf definitiu dels nostres ideals republicans.

FRANCESC VALLCORBA

Per causes alienes a la voluntat del C. R. F., ha quedat ajornat l'acte que teníem projectat i anunciat per aquesta nit, car a última hora ens ha estat tramès un telefonema dels amics Aiguader i Miró i Ventura Gassol preguntant-nos l'aplaçament de la seva conferència.